

Koreňová zelenina

Koreňová zelenina je bežne dostupná na trhu a predstavuje významnú zložku našej potravy. Slúži ako prírodné skladisko zásobných látok, preto patrí medzi najprístupnejšie zdroje energie pre značnú časť svetovej populácie. To, čo nazývame koreňová zelenina, sú jedlé podzemné časti rastlín (koreň, modifikovaná stopka). Rastliny si v nich hromadia sacharidy (vrátane cukrov a škrobu) a ďalšie živiny. Delíme ich do troch základných skupín podľa časti vhodnej na konzumáciu, ktorou môžu byť: hlavný koreň (napr.: mrkva, petržlen, cvikla, zeler), cibuľa (napr.: cesnak, cibuľa, pór, šalotka), hlúza (napr.: zemiaky, kasavy, topinanbury).

Hlavný koreň – je prvý koreň, ktorý vyrastie zo semena.
Cibuľa – je modifikovaná podzemná stonka s osobitne prispôbenými šupinovými listami či púčikmi.
Hlúza – je, podobne ako cibuľa, modifikovaná podzemná stonka, v ktorej sa uskladňujú živiny.

Semená koreňovej zeleniny sa sejú priamo do záhonu. Semená do voľnej pôdy nemožno vysievať, ak je pôda ešte zamrznutá alebo mokrá. V oševnom postupe je koreňová zelenina zaradená do druhej trate. Teda v druhom roku po hnojení maštalným hnojom alebo kompostom obohateným čerstvým hnojom domácich zvierat. Skoré odrody sa vysievajú na záhon čo najskôr. V teplejších oblastiach obyčajne v marci, vo vyšších polohách v apríli. Stredne skoré a neskoré odrody sa sejú v apríli a v máji do hĺbky 1 až 3 cm. Po vzídení sa rastliny opatrne okopú a podľa potreby ich treba v štádiu dvoch až troch pravých listov jednotlivá na vzdialenosť 2 až 5 cm v riadku. Počas vegetácie rastliny sa podľa potreby okopávajú, zavlažujú, prípadne prihnojujú.

Z hľadiska vzájomnej znášanlivosti jednotlivých druhov koreňovej zeleniny treba brať do úvahy ohľad na ich vzájomné susedstvo. Mrkva sa dobre znáša s cibuľovinami, rajčiakmi, reďkovkou, hrachom a lahôdkovou kukuricou, neznáša sa so zelerom. Pre

petržlen je vhodné susedstvo reďkovky a rajčiakov, ale nevyhovuje mu spoločnosť kapusty, kalerábu a šalátu. S rajčiakmi, hlúbovinami, cesnakom, uhorkami a fazuľou sa znáša zeler buľvový, ale neznáša sa s mrkvou, šalátom, kôprom, lahôdkovou kukuricou a zemiakmi. Cvikla sa znáša s cibuľou, kalerábom, fazuľou a uhorkami, neznáša sa so zemiakmi a kukuricou. Reďkovka a reďkev dobre rastú pri mrkve, rajčiakoch, špenáte, petržlene, šaláte, nevyhovuje im prítomnosť uhoriek a tekvice.

Mrkva

Skoré odrody mrkvy môžu mať tupo zakončené valcovité, mierne kónické alebo guľovité korene a nazývajú sa karotka. Karotka má jemnejšiu a intenzívnejšie vyfarbenú dužinu. Za mrkvu sa považujú neskoré, dobre skladovateľné odrody s dlhšími koreňmi.

Mrkva je dvojročná rastlina. Prvý rok vytvára koreň a listy, druhý rok kvitne a prináša semená.

Semeno mrkvy klíči už pri teplote 3 - 4 °C, preto sa vysieva skoro na jar, väčšinou v marci, ak pôda už preschla. Možný je aj výsev na jeseň, pred príchodom mrazov. Neskorá mrkva pre jesenný zber sa seje v apríli až máji. Pre celoročné pestovanie mladej karotky možno vysievať postupne po troch týždňoch s posledným termínom začiatkom júna. Seje sa plytko do riadkov vzdialených od seba 20 cm. Semeno mrkvy vzhádza za 2 až 5 týždňov. V termíne začiatkom júna ešte možno vysiať skoré karotky. Pokiaľ sa výsevu zaistí dostatočná vlaha, do jesene ešte dorastie. Fyziologicky mladé korene karotiek sú navyše dobre skladovateľné. Vo fáze troch až štyroch lístkov sa porast karotky jednotlivá na vzdialenosť 3 až 5 cm a porast neskoréj mrkvy na vzdialenosť 8 až 10 cm. Na jeseň, pred príchodom mrazov, sa mrkva zbiera a spracováva konzervovaním, mrazením alebo uložením na skladovanie.